

REDACTIA

ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

Nr. de Duminică pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERȚIUNILE:

de 1 și 2 garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Libertatea morală și libertatea națională.

Libertate mult dorită, pentru tine să murim.
Nu vom viața robită, ei vom liberi să trăim

Acum, că s'au împlinit o jumătate
de veac, de când poporul român și-a
decretat el singur libertatea și egala
sa îndreptățire națională, socotese, că
este de lipsă a insista câteva mo-
mente asupra noțiunii de libertate.

Sub cuvântul „libertate” în general
se înțelege independența, neatârnată
de forță externă. De aceea ori-ce
lucrare a noastră se socotește de li-
beră numai atunci, când cauza ei este
cauza și aflată în însuși lucrul, pen-
tru care e făcută, ear' nu în afară
de acest lucru.

Libertate cetățenească sau politică se
numește independența cetățenilor de
forță despotică a unui om singur sau
a unei clase de oameni. Acest fel
de libertate este înrăpată în consti-
tuția unui stat, în puterea căreia tot
cetățeanul este supus numai legilor
statului, cari legi au să fie și ele nu-
mai expresiunea voinței generale a
cetățenilor.

Dar' afară de acest fel de liber-
tate în general, avem să deosebim și
este de mare importanță libertatea vo-
inței în noi înșine.

O acțiune a omului numai atunci
e socotită de liberă, când nu se în-
tempără sub nici un fel de presiune,
fie din afară sau fizică, fie dinlăuntru,
sau psihologică sau morală.

În stare de beție d. e. omul se
afă sub presiune fizică, prin urmare
din motive fizice el nu mai este stă-
pân pe voința sa.

Prin amenințare, sau prin opinia
publică se exercită asupra noastră
o presiune psihologică sau morală.

Dacă acum omul nu are libertatea
voinței, el nu mai poate, — chiar
având cunoștința binelui și a drep-
tului — să se ia exclusiv după propria
sa pricepere.

În fine nu trebuie să uităm, că in-
diferențele și dorințele noastre proprii
ne sugrumă libertatea noastră în așa
fel, că în fața lor nu ne mai putem
valida cunoașterea corectă a binelui
moral.

Premițând aceste concise definițiuni
ale noțiunii de libertate, să căutăm
acum întru cât în praxă, în viață, se
ține și ținem și noi socoteala de ele.

Că libertatea cetățenească în sta-
tul ungar cât este de batjocorită, a
o mai spune este chiar lucru de
prisos. Că datoria noastră ca Ro-
mâni este de a lupta în potriua
celor-ce batjocoresc steagul libertății
naționale, aceasta de sine se înțelege.

Întrebarea este însă, nu cumva
sub povara ce apasă trupul și sufletul
nostru lanțurile acestei iobăgii mo-
derne, mai crudă chiar decât cea
dinainte de 1848, nu cumva această
povară constituie o puternică presiune
fizică și morală asupra voinței, jude-
cății și acțiunii noastre ca Români?

Nu cumva din sclăvia națională,
ce ne-o pregătesc dușmanii neamului
românesc, se pregătesc și lanțuri,
cari să încătușeze judecata și acți-
unile noastre în lupta de apărare?

Deie și fiecare Român un răspuns la
această întrebare. Ori și-cât ne-ar în-
trista, n'ar fi tocmai mare mirare,
dacă unii dintre noi s'ar obișnuie cu
sistemul nedrept și despotic, cu tracta-
mentul aspru și excepțional, cu șirul
neîntrerupt de prigoniri, ce ni-le
aplică stăpânirea ungurească.

În cele din urmă se știe, că obi-
ceiul e a doua natură și ce lucru
mare ar fi, dacă sub forța acestor
timpuri de restriște omul și-ar perde
libertatea voinței și dreapta cumpănă
de judecată.

Astăzi nu ne mai surprinde nici o
neleguire, căci ne-am obișnuit a
socoti că dela acest guvern unguresc
pentru noi dreptate nu poate să
pureadă.

Când cu toții suntem înțelegi, că
scopul luptei noastre este dobândirea
libertății și egalității naționale, nu în-
semnează oare a-ți fi pierdut liber-
tatea de judecată, de voință, de
acțiune oprirea prin circulare a sâr-
bării cele mai mărețe zile din viața
poporului tău. Ori nu însemnează a
deraila dela dreapta judecată, a te
abate dela firea lucrurilor, obiceiul
din glumă al unor tineri de a vorbi
și cânta în deblină libertate vorbe și
cântece ungurești.

Aparițiunile acestea sunt dovadă
de indolența fire a judecății om-
nești.

Pe noi ne poate intrista, dar' pe
dușmanii nostri nici decum nu-i poate
înveseli.

Nu. Căci dacă se poate observa
la unii vlădici ori tineri de ai noștri
lipsa de libertate în judecată, apoi
ei, prigonitorii libertății noastre na-
ționale, sunt copleșiți, sunt orbiți de
cea mai rușinoasă sclăvie a șovinis-
mului, a netoleranței, care n'are
viața îndelungată, care trebuie să
se răsbune cumplit chiar asupra pri-
gonitorilor.

Nu. Căci cine ar cuteza să afirme
că ar exista vre-un vlădică sau tânăr
român, a cărui inimă să nu fie agi-
tată de același simț național, ca al
tuturor fraților lor de suferință?

Intr'adevăr. Inima unui popor nu
poate fi înlocuită, libertatea simțirii
nu poate fi înăbușită, cu atât mai
puțin în poporul român, mândru de
ființa sa.

Ear' dacă libertatea de judecată
a unor dintre ai noștri o vedem clă-
tinându-se, datoria celorlalți este a le
sări într'ajutor, a le arăta totdeauna
calea cea dreaptă. Pe această cale
numai atunci ne aflăm, când înaintea
ochilor vecinic vom ave în străluci-
toare lumină scrise cuvintele: liber-
tate națională.

Pe calea aceasta nici când nu ne
vom perde libertatea voinței, judecă-
ții și acțiunii noastre ca Români.

Libertatea națională să fie forul
luminos, care să lumineze și să că-
lăuzească toate sufletele noastre.

Fie valurile mării cât de turbate
și vânturile cât de nefavorabile, căr-
maciul corabiei cu încrederea în
Dumnezeu și în propria sa istețime,
se luptă, asudă, obosește, având ne-
curmat ochii îndreptați spre portul
îndepărtat, unde se zărește lumina

năngăetoare a farului, spre limanul
mult dorit, ce-l așteaptă cu brațele
deschise.

Turbeze valurile șovinismului un-
guresc și fie cât de îndepărtat lima-
nul libertății noastre naționale, el tot-
deauna țință să fie privirilor noastre!

Amic.

DI D. STURDZA LA VIENA. O depeșă
oficioasă anunță din Viena, că domnul D.
Sturdza a fost primit la 9 Iunie într'o au-
diență particulară de către M. Sa împăratul-
rege.

Atestat nu se poate mai oficial. Am amin-
tit acum câteva zile de procesul intentat pro-
tului catolic slovac Rojko, pentru-că ar fi scris
contra jidanilor; știm că a fost achitat. Pro-
curorul cu acest privilegiu a laudat grozav
pe Jidani, spunând între altele, că „grupă-
rea lor contribuie mai mult la desăvârșir-
ea clădirii statului nostru național”, ear'
mai departe, că „dintre toate elementele
etnice ce-l doresc merge în frunte pe calea
maghiarizării”.

Nu ne aducem aminte a fi auzit din gura
procurorului o astfel de limpede mărturisire
despre Jidani. În ori-ce cas e cât se poate
de caracteristic cazul și potrivit „rendszer”-
ului bánffy, care nu se menține și se
poate menține absolut, dar' absolut, numai
printr'o corupție colosală, ceea-ce earăși nu
e poate face decât numai și numai mind ei
cu desăvârșire prins în ghiarele jidanilor,
elementul de pe lume cel mai corupt și cel
mai corumpător.

Nu-i invidiam deloc pe îngâmfații noștri
heghemoni de un așa „rendszer”.

Versare de sânge.

Giandarmii maghiari ear au săvârșit
versare de sânge. La 8 Iunie, ca de regulă,
fără vre-un motiv binecuvântat, au tras
în poporenii comunei Dol din comitatul
Coșocnei. Obștea satului se adunase la
primărie în afacerea unor pământuri.
Erau de față toți fruntașii satului: preot,
învățător și primar. Îscânduse oarecare
sgomot, barbarii au crezut să facă pace
trăgând foc. Erau 4 gendarmi. Au o-
morit pe loc 3 Români ear greu
răniți sunt 8 țerani. Se zice că
dintre cei răniți sunt vre-o trei și
din antistia comunală.

Cruzimea și bestialitatea este cu atât
mai mare, cu cât gendarmii au tras din
porunca unui proprietar Ungur, cu nu-
mele Bereczki.

„Maghiarime doborâtă”.

Sub acest titlu publică „Budapesti Hir-
lap” o scrisoare din Sarvaș, în carea se
zice:

„Încă pe la începutul primăverii s'a
descoperit în Sarvaș spre marea indignare
a elementului maghiar, că sub pretextul
de broșurice mici populare slovacești pan-
slavii din Nordul Ungariei agitează în con-
tra slujbei bisericesti în limba maghiară.
De atunci elementul slovac din Sarvaș în-
cepe a cere în singuratică întruniri ca în
biserica să fie folosită numai limba slo-
vacă. Demagogia s'a organizat cu sgomot,
ear' visitele agitatorilor din Nordul Un-
gă-

riei făceau să crească neîncetat curentul
panslavistic.

Mișcarea s'a întărit într'atâta, că la o în-
trunire bisericască ce s'a ținut de curând
partidul slovac a dobândit majoritatea și a
demonstrat pe față în contra cuvântului
maghiar. Când se cetia în conferența
presbiterului, conculus scris în limba ma-
ghiară, parochienii își dădeau silință a-l
dobra prin strigate: „Len po slovensky”!
(numai slovacește!), căutând a împedea în
toate chipurile cetirea conculusului.

În urma urnelor, strigându-se argut
„szavazzunk!”, începu votarea în mijlocul
unei sbuciumări mare și a expresiunilor ce
vătămau maghiarimea, în ciuda luptei la
extrem a maghiarizării; s'a hotărât, că în
ambele biserici slujba dumnezească se va
ține în limba slovacă, ear' preotul numai
atunci va avea voie să vorbească ungu-
rește, dacă..

Până azi slujba Dumnezească se făcea
așa, că în cele două biserici alternativ se
ținea slujba dumnezească pe ungurește.
Afacerea va veni, înaintea sinodului în
Comlodul slovac (Tot Komlod), căci prietenii
limbei maghiare au dat recurs în contra
conculusului vătămător.

Și când te gândești, că orașul Sarvaș
trece drept o cetate a maghiarismului!
Și deodată și-se desvêlue ca un cuib peri-
culos panslavistic, pe care trebuie negreșit
întru mântuirea patriei „prietenii limbei ma-
ghiare”, și a stabili ca maghiarimea din
Sarvaș să nu fie doborâtă”.

Salarisarea preoților.

— Discuția proiectului în Casa Magnaților. —
Sedința dela 7 Iunie.

Vorbirea P. S. Sale Episcopului Ioan Meșianu.

Ilustră Casa a Magnaților!

După-ce Excelența Sa Archiepiscopul și
Metropolitul bisericii gr.-ort. române din
Sibiu, atât în numele seu, cât și al epis-
copatului și al bisericii gr.-ort. române din
patrie, a înaintat și casei deputaților și a-
cestei ilustre case, o reprezentațiune în
contra proiectului de lege aflător sub per-
tractare, dar' după-ce dînsul din cauza unei
indispozițiuni n'a putut participa la această
ședință, în numele dînsului și al colegului
Episcop Nicolau Popea, imi iau eu voia a
espune pe scurt, motivele acelei represen-
tațiuni, precum și ale propunerii cuprinse
în aceea.

După cât am cuprins și eu textul și mo-
tivarea acelui proiect statul, intenționează
ameliorarea dotațiunei preoților, dela pa-
rochiile mai slab dotate, din 2 motive:
unul că și preoțimea face multe servicii
bune statului, mai ales prin cultura și mo-
rala ce o dă cetățenilor statului, și așa și
statul se vede dator a o ajuta în lipsele
ei pentru a-și pute împlini tot cu mai mult
zel și mai mari rezultate sublima ei che-
mare; ear' al doilea motiv este: că prin
introducerea așa numitelor reforme politice-
bisericești, luându-se preoțimea o însemnată
parte din venitele legale: este just și e-
quitabil, ca și statul să-i rebonifice măcar
în parte acele perdiri.

Purcedând din aceste motive, statul ar
avea datorința a concurge fără vre-o res-
trîngere, la ameliorarea dotațiunii preoțimii
peste tot, însă mai ales, la ameliorarea
dotațiunii preoților din parochiile mai slab
dotate, și bisericele i-ar fi recunoscătoare.

După-ce însă, după-cum să vede din
proiectul de sub pertractare, statul inten-
ționează a-și împlini aceea datorință, numai
pe lângă unele restrîngeri, și ingerințe
dăunoase, în dreptul autonom al bisericilor,
pe lângă restrîngerile indicate în pro-
iect, în acel drept mult mai prețios tuturor

bisericilor, decât să-l jertfească, nu pentru acea ameliorare modestă, pusă în vedere, dar' nici pentru alta ori-cât de mare: așa dar, pe lângă restrângerile indicate în proiect, biserica gr.-ort. română ori-cât de săracă, nu-i va putea primi acel ajutor, și cred că cu atât mai puțin îl vor primi alte biserici mai avute.

Prin proiectul de sub întrebare i-se rezervă guvernului ingerința și dreptul de a hotărî însuși, cătă ameliorare ori întregire să capete unul sau alt preot, folosind autoritatea bisericească numai de mijloc la procurarea datelor și la împărțirea competenței de întregire, pe când dreptul autonom al bisericilor pretinde, că toată suma de ajutorare, să se pună la dispozițiunea autorității bisericești pentru împărțire, ca mesia care singură cunoaște atât lipsa, cât și meritele preoților submanași.

Dar' și mai evident se arată ingerința statului în dreptul autonom al bisericilor, mai ales din §-ii 7, 8 și 9 ai proiectului, prin care preoții se expun arbitriului tuturor celor-ee ar voi a-i denunța.

Pentru-că se zice în acei paragrafi, că dacă careva preot ar deveni dat în judecata bisericii, pentru purtări memorale ori contrare statului, chiar și dacă autoritatea bisericească nu l-ar afla vinovat, el tot își pierde dreptul la ajutor, decumva judecata bisericească n'ar mulțumi pe ministru.

Prin aceasta statul își arată dreptul de a supracensura judecățile autorității bisericești, pedepsind însuși pe unii și pe alții preoți prin detragerea ajutorului.

Prin această dispozițiune se dă totodată cel mai dureros vot de încredere autorităților bisericești și mai ales Episcopilor: ear' preoții se expun arbitriului tuturor denunciatorilor, cari nu arare-ori denuncă pe preoți, cu felurite învinuiri, de regulă exagerate, numai din niște referințe personale încordate.

O asemenea ingerință își arogă statul și prin §. 15 al actului proiect de lege, în care își rezervă dreptul și în formarea sau înființarea de parochii nouă, denegând ameliorarea dotațiilor preoțești, la atari parochii de nou înființate, fără consensul său, ba putând cere chiar desființarea acelor. Pe când știut este, că bisericile au dreptul a înființa parochii, ori unde ar cere lipsa.

Chiar și numai din cele până aici espuse, invederează deajuns ingerința statului în dreptul autonom al bisericilor, și dacă vom cere ce echivalent se ofere bisericilor pentru acele mari sacrificii cerute dela ele, vom afla o prea modestă și neînsemnată recompensă, vom afla, că se oferă preoților dela parochiile mai slab dotate cari n'au absolvat 8 cl. gimn., o completare a dotațiilor lor, de-ocamdată până la 300 respective 400 fl.; ear' celor cu 8 cl. gimn., până la 600-800 fl.; sau cu alte cuvinte, dacă un preot fără 8 clase ar ave din parochia sa 200-250 fl., atunci să i-se completeze dotațiunea încă cu 100 fl., sau cu 150 fl., ca să ajungă la 300 fl. respective 400 fl.; ear' dacă preotul având 8 clase ar ave din parochia sa 500-600 fl., acelaia să i-se mai completeze cu 100-200 fl. dela stat.

Deși nu pot înțelege, care ar fi adevăratul motiv, ca preoții cei cu 8 clase gimnasiale să capete dublu, ca cei-ee au 6 ori 7 clase: totuși trebuie să declar, că această dispozițiune după mine nedreaptă, atinge mai ales pe preoțimea gr.-ort. română, dintre care mare parte are numai 6 și 7 gimnasiale; dar' totodată trebuie să și adaug, că la aceasta nu poartă vina numai aceea preoțime, nici biserica; ci și însuși statul, care n'a permis confesiunii noastre gr.-ort. române nici pe banii ei proprii a înființa gimnasilor confesionale, unde tinerimea ar putea studia cu spese mai modeste, ca în cele străine, așa că confesiunea gr.-ort. din patrie, peste un milion și jumătate de suflete, abia are un singur gimnasiu cu 8 clase, pe când alte confesiuni, cu asemenea număr de suflete, au poate și 10 gimnasilor.

Dacă vom compara dotațiunea de 300 fl. respective de 400 fl. a preoților cu 6-7 clase, cu aceea a învățătorilor, — cari peste

tot n'au calificațiunea preoților și de vom considera că învățătorii, la prima lor înfrare în oficiu, capătă leafla de 300-300 fl. apoi quartir, grădina, lemne de foc, adausu quinquenal, și peste aceste și dreptul de pensiuine; atunci ne vom convinge, că în unele locuri, chiar și preoții cei cu 8 clase sunt mai slab dotați, decât învățătorii.

Considerând aceste, precum și împrejurarea, că prin legile așa numite politice bisericești, au pierdut din venitele lor, și preoții cei-ee de present au dela parochiile lor 800 fl. fără a li-se fi pus și lor în vedere; vre-o despăgubire dela stat: atunci bisericile cu drept cuvânt pot pretinde, ca modestul ajutor ce-l dă statul, să-l pună la dispozițiunea lor, pentru-că ele se l distribuie după lipsele și venitele preoților, având a da guvernului numai socoteala despre distribuire.

Nu știu cum vor cogeta alte biserici, știu însă, că aceasta este datorința bisericii mele, și că numai felul acesta de distribuire ar mulțumi atât pe preoți, cât și pe credincioși; cum și că biserica mea, deși săracă, ca totuși n'ar putea primi nici un fel de ajutor, ori-cât de însemnat, prin care s'ar ține călcarea celor mai cardinale drepturi ale ei.

Din aceste motive nu primesc proiectul de sub pertractare, nici în general: ci teni permit a propune respingerea proiectului de sub pertractare, și îndrumare a domnului ministru de culte și instrucțiune publică, cu elaborarea altui proiect, cu ascultarea bisericii gr.-ort. române, și cu considerare la autonomia acestei biserici.

Complectăm, precum urmează spusele contelui Nicolae M. Eszterházy, în casa magnaților cu privilegiul discuției asupra proiectului de lege despre salarisarea preoților, mai ales partea privitoare la chestiunea naționalităților.

Reprobând în termeni energici, că asupra calificațiunii preoților are să hotărască în ultima instanță un for mirean, ear' nu bisericească, contele zice:

„Sunt convins, că alineatul acesta n'a fost introdus, în proiectul de lege din cauza că procedura justițiară să fie pornită, care nu se poartă așa, precum cere aceasta demnitatea haină preoțești. În el e ascuns un înțeles mult mai grav. Nu-mi trece prin gând a provoca cu acest privilegiu o dezbateră asupra chestiei naționalităților; dar' eu, care știu ce și printre rânduri, declar cu totul franc, că acest paragraf a fost introdus în proiectul de lege numai și numai din considerățiuni la chestiunea naționalităților; căci guvernul a întrelăsat până acum a se ocupa pe față de chestiunea naționalităților. Știm, simțim, că chestiunea naționalităților, îndată ce se va desvolta deplin va sili guvernul, să se ocupe de ea, dar' atunci în alt chip și cu alte arme, decât cum a obișnuit până acuma a-și validă concepțiile sale înalte în ale politicii, adică altfel decât cu poliție și bani.

„Baza fiecărei educațiuni firești este încrederea, ear' până ce guvernul nu va întrebuiți și față cu naționalități acest mijloc al pedagogiei, adică a deștepta încrederea, până atunci, tare mă tem, că cu ajutorul volniciei și al banilor nu vom ajunge la eșirea în relief a ideei de stat maghiare“.

PROCESUL NOSTRU.

Vorbirea procurorului Perjéssy.

Spațiul îngust și infirmitatea argumentelor aduse de procuror nu ne permit a reproduce întreaga vorbire de acasă, care în general se caracterizează prin tonul cel brusc, prin continue jerupțiuni de „gyalázatos“, „galád hazugság“ și alte adjective ungurești. Dăm aici pasagele mai remarcabile.

Inceputul vobirei lui format invecțivile la adresa Ligii, — vezi Doamne „capul

futuror agitațiunilor antimaghiare“. „De un șir de ani încoaci — zice procurorul — se știe în Ungaria influința primejlioașă a Ligii române. Cei dela Ligă tind a ne vînde și a ne acusa cu ori ce privilegiu în fața lumii, pentru-că Românii dela noi ar suferi toate nedreptățile posibile, toate tirăriile. Cu această obraznică activitate a Ligii am isprăvit-o. Astăzi toată lumea știe că afirmațiunile ei sunt minciuni, sunt colombări, ear teandiuța ei nu este ajutoarea fraților din țeri străine ci a adărea o parte din Ungaria la România. La aceasta muncă presa le dă ajutorul. Numai astfel se poate explica, că un individ, născut pe pământul acestei sfinte țeri se agită aici în contra fililor acestei țeri, în contra țerii însă și.“

După ce astfel pune în cărua Ligii „agitațiunile“ Românilor, procurorul începe a se jacta, că în Ungaria există indivizi, cari cu greață și dispreț se întore dela cei ce vorbesc ungurește. „Nu există în lume nici un stat unitar, în care totalitatea cetățenilor să nu recunoască o limbă de stat. Și pot să afirm cu inimă curată, că în Europa întregă nu există stat, în care egalitatea de drept, libertatea limbii și a religiei să fie mai recunoscute ca la noi în Ungaria....“ Cu toate acestea însă există în comunitatul acesta agitatorie înfrumșețat cu reminiscenții din istoria română (e vorba de articolul înscris în Red.), mai multe părți, în cari Maghiarii sunt prezentați Românilor ca niște nedrepti și oprimiți: Dlor jurați, nu e patul, ci vînzător de patrie, și agitator deam de pedeapsă, cel ce e în stare a susține asemenea lucruri.

„Am nu e calomnie temerară, nu e minciună famă, când scriitorul acestui articol afirmă, că maghiarii neputând fi stăpâni peste trupurile Românilor, vînează după sufletele lor, vînd a le răpi limba?“

„Nu e infamă minciună afirmația aceasta că 90% din totalitatea locuitorilor români vorbesc de present exclusiv limba românească? Au e oprită folosirea limbii materne în cele 1000 de școli populare, și în cele 5 gimnasilor, sau nu e chiar asigurată prin lege învățarea limbii române? Mă provoc în privința aceasta la § ul 58 din articolul de lege 38 a anului 1868 și la § 1 al art. de leg 18 din 1879, prin care studiul limbii române e obligat. Mă provoc la faptul că în comitatele Arad și Bihor sunt multe școli, în cari limba de propunere e cea română și nimemii nu-i vine în minte, a trage la îndoială îndreptățirea acestei proceduri. Mă provoc în sfîrșit la aceea, că la cele două universități ale noastre există catedre publice de limba română. Din potrivă însă în România, unde trăește un număr considerabil de maghiari, acestia sunt constrinși a învăța în școală limba română ear cea maghiară nu este admisă nici ca obiect de învățământ.

„În afaceri bisericești, comunale și judecătorești Românilor le este asigurată folosirea limbii lor prin articolul de lege 44 din 1868 și dreptul acesta al lor nu e alterat nici când și nicări. Câte comune nu sunt în cari discuția, procesele verbale și judecătoria comună nu să poartă în română! Mă provoc la comitatul Caraș-Severin, în care la toate adunările congregației resună câte o vorbire două în limba română, fără ca cineva se fie împedecat. În ce se manifestă deci forțata răspire a limbii române? În România afară de limba română altă limbă nare îndreptățire nici în institutiile de învățământ, nici în biserici, nici în administrație sau la judecătoria și cu toate acestea Maghiarii sunt apăsători... Maghiarii sunt cei ce fură limba? Onorați domni jurați, asta e o minciună obraznică e un atentat la pacea statului, e agitație în înțelesul cel mai strîns al cuvîntului.

„Afirmă autorul articolului înscris, că cei-ee țin la limbăși naționalitate sunt aruncați în temniță. Oare să fie aici în Ungaria vre un judecător, care să osândească pe cineva pentru-că ține la limbă și naționalitate? Oare să existe aici vre-un for, care din aceste motive să deopole pe cineva de până și de moșie? Au nu toți cetățenii să împîr-

tășese de-o potrivă de binefaceriile statului nostru?... Gloriosul rege al Maghiarilor, cu consensul guvernului maghiar, a dat grație și iertare chiar și acelor, cari înainte ca vreo câțiva ani au voit să compromită toate înaintea lumii, cari prin broșurile lor pline de minciuni murdare și răspândite în toate părțile lumii au voit să vîndă pe maghiari, — da, a dat grație chiar și acestor comuni mișci (közönséges ganosztevök.) Rog, onorați domni, ca din aceste să judecați, întrucât a avut dreptate autorul articolului.

„Acasă dl autor, că notații comunale vorbesc ungurește cu Românii și că funcționarii își maghiarizează numele. Acestea nu sunt adevărate. Nurușul Românilor aplică la administrație e de peste 500, între cari cei mai mulți notari, Acesta desigur nu vor fi vorbind ungurește cu consăngeniul lor român, ba chiar și noi Maghiarii ne simim a ne însuși limba română că să ne întelegem reciproc. Înscă pentru maghiarizarea numelui nuștiu de unde își ia autorul informația de-a nu din — matriculele de stat, cari dispun ca numele să vie introdus în limba maghiară. Dacă basut pe acestea afirmă, atunci afirmația d-sale e inspirată numai de oarbă ură față de numele unguresc. Eu nu cred, că vre un cetățean de altă limbă ar culeza să afirme, că prin maghiarizare îi s'a schimbosit numele. În toată lumea cultă numele de botez se contopește de sine cu limba statului“.

După aceste procurorul respinge afirmația cu „oesmány zsidó“, epitet cu care sunt taxați conducătorii de matricule, și vorbește despre egala îndreptățire a cetățenilor ungari.

„E înțelegemă tendențioasă — continuă Perjéssy în jargonul lui, — că Maghiarii aruncă pe Români în temniță și pentru cântările lor. Poporul maghiar nu pune încă pe gura nimemii! Legea apără pe toți cetățenii de-o potrivă. Toți feciorii sunt la fel, și în aceleași condiții și proporții înrolați în armată. Legile de contribuție nu fac deosebire între cetățenii de diferite limbi; ear pe baza articolului de lege din 1881 nu există nici o deosebire între locuitorii acestei țeri, în deosebi din punct de vedere al limbii și al naționalității. În Ungaria, har dlui, legea e față de ori și cine acasă și ori și cine cinstește legea. Cine — ca acusatul — susține contrarul, acela nu numai că minte, dar și agită“.

După aceste procurorul vorbește cu aceeași vervă despre acea parte a articolului, care — după părerea lui, constituie un direct apel la luptă, și își încheie discursul astfel:

„În interesul patriei mele iubite vă conștur domnilor jurați să opriti pe acest individ în acțiunea lui dăunătoare, prin aplicarea legii.

DELA SĒRBI.

Cetitorii și aduc desigur aminte, că congresul național-bisericec sârbesc, care a fost convocat și și-a ținut ședințele în luna lui Iulie a anului trecut, nevrînd să se plece poftelor lui Bánffy, după-ee de trei ori a fost înzădar ademenit, adomniat și amenințat de cătră acesta prin gura baronului Nikolici, fusese în sfîrșit „amînat pe timp nehotărît“.

Pofta absolutistico-bánffyiană constă în aceea, că vrea să le octroieze Sârbilor un „statut organic unificat“, pentru regularea autonomiei bisericești-naționale a lor, în locul actualelor statute, mai multe la număr, ce și le eluptaseră Sârbii, în decursul timpurilor și la diferite epoci, privitor la singuratic ramuri ale autonomiei lor, dela domniitorii și stăpânirile anterioare. Prin „statutul unificat“, cu care pășise încă guvernul precedent, Bánffy înțește, bine înțeles, să șteargă aproape cumplit drepturile autonome ale bisericii naționale sârbești.

Nainte de a fi fost presintat acest „statut unificat“ congresului din anul trecut, se iscăse conflict între acesta și reprezentanții

NOUȚĂȚI

Arad, 11 Iunie n. 1898.

Serbarca de mâne. Aflăm cu plăcere, că pentru serbarca culturală de mâne din provincie vor veni mulți Români la Arad. Îndeosebi balul promite un succes mare.

Cine i autorul „diplomei“? La pertractarea procesului nostru de presă, pentru a ilustra destrăbălarea la care au ajuns șovinștii din Arad, d. dr. I. Suciu a arătat o „diplomă“, scrisă cum desigur numai niște Ovrei obraznici știu să scrie.

Dar' Suciu n'a spus cine a primit această diplomă. Pe „Arad es Vidéke“ Pa luat însă gura pe dinainte și spune că d-lui V. Mengra i-s'a trimis diploma.

De unde știu cei dela ziarul ungurese aceasta? Nu cumva cunosc și pe autorii diplomei?

Preoteasă bravă. D-na preoteasă Sofia Cotișel, soția preotului Constantin Cotișel din Certege, este una din cele mai harnice Românce din Munții Apuseni, ceea-ce o dovedește și prin faptul, că — deși doamnă preoteasă — nu se lăpădă de portul național, ci-l poartă cu mândrie. S'a întemplat însă zilele trecute, că ducându-se la târgul din Câmpeni a fost deținută din partea gendarmilor, pentru-că purta tricoulul românesc, ca de obicei. Gendarmii au escortat-o la judecătoria, unde a fost silită să stea mai multe oare până-ce a sosit părintele Cotișel și cumnatul acestuia, dl avocat Dr. Chirtop, cari au eliberat-o din prisoare. Mulțimea de Moți, cari s'au adunat din toate părțile ca se ia cu asalt judecătoria, au primit pe brava preoteasă cu strigate insuflețit de „să trăiască“ și au petrecut-o la triumf până la casele avocatului Chirtop. — Ne închinăm și noi înaintea unei preotese, care cu asemenea pilde frumoase premerge femeilor române.

In contra ministrului de justiție. Camera advocațională din Miskolez, venind în strânicie conflict cu ministrul de justiție, i-a dat acestui vot de blam prin următoare hotărâre, luată în adunarea generală a camerei din 5 Iunie:

„Camera își exprimă indignațiunea și părerea de reu pentru declarațiile ușuratică și netemeinice ale ministrului și declară, că acele sunt potrivite, ca deși fără motiv, se potenteze în mod netăgăduit antipatia față de camera advocațională. Ministrul, ajungând astfel în conflict cu datorințele lui prescrie în lege, prin aceasta nu numai că nu spriginește interesele advocaționale, dar' se afirmă de dușman al lor“.

Organizarea reuniunilor catolice. În Ungaria există mai multe sute de reuniuni catolice, în cari, pe baza statutelor, se lucră cu zel deosebit pentru ajungerea diferitelor scopuri religioase, umanitare, economico-sociale. Toate tind la apărarea și menținerea conștiinței profesionale între credincioșii bisericii catolice. Reuniunile aceste au ținut cu p'ilegiul Mileniului un congres general, în care a luat hotărârea, ca în căutând toate reuniunile catolice din patrie să se pună în stărușă legătură și să se organizeze într-o singură corporațiune, într-o societate catolică regnicolară, care se fie un centru paternic pentru lumea catolică din Ungaria. Aceasta hotărâre a congresului general duș-cum aflăm acum din „Alkotmány“ — e pe cale a se realiza. „Budapesti katolikus kör“, una din cele mai bine situate reuniuni catolice, a luat afacerea în mână, a elaborat un proiect de statute pentru reuniunea catolică regnicolară ce ar să se înființeze. Adunarea generală de constituire se va ține în 23 August a. e., la care vor fi reprezentate toate reuniunile catolice. Foile catolice sunt insuflețite pentru cauza aceasta.

Medic român în Viena. Dl Dr. Izidor Bodea, specialist în boalele de copii, fiul dlui Bodea preot la Arad, despre care scrisesem că era să se așeze în București, îndemnat de împrejurări cari l'au favorizat, s'a stabilit în Viena, Colonia română vieneză câștigă prin dl Dr. Bodea un valoros și simpatie membru. Noi îi dorim noroc.

Fișpan—dedectiv. Cetim în „A-ny“, că fișpanul Solnocului Almásy Géza, primise dela Bánffy ordin, ca să ia la ochiu pe preotul romano-catolic Finiczky din Karcag, supoveghându-i toate condițiile de viață politică și privată. Fișpanul a pus pe urmă pe primarul orașului de vice-dedectiv. Primarul, prins cu ocazia pe calea lui de spionajiu, a primit din cauza aceea într-o sedință a comunității vot de blam, propus de deputatul Madarász. Primăria a făcut totodată arătare la ministrul de interne în contra acestui sistem de spionajiu. Răspuns favorabil — se înțelege, n'au ce aștepta din partea ministrului.

Deputatul Ciocan — după cum scriu foile maghiare — va fi în curând numit profesor de limba și literatura română la catedra din Budapesta. Alesics György își va lunge deocamdată buzele.

Vremea — după cum ni se scrie din mai multe părți — continuă a fi frumoasă. Grătele în cele mai multe părți promit a fi bune. Numai în vilele dela Măderat s'au ivit riste molii cari amenință strugurii în desvoltare.

Oradea și — limba franceză. Un recensent al „Epocii“ din București, care înserează apariția cuvântărilor bisericesti traduse de dl Gent, preot în jurul Orazii, — scrie între altele următoarele:

„Intenția dlui Gent este deci destul de laudabilă și nu-l poate aduce decât cinste ca toată slăbiciunea literară a traduceri, sale. În Oradea-Mare, influența limbii franceze e dominantă în „pătura cultă“ și ea se vede și în lucrarea dlui Gent. — Vai gye bibe, — cum ar zice un franțozii de prin Țeara-Bihorului!“

Munkacsy—ovren. Maghiarii au nenorocirea ca toți bărbații lor mai de dai Doamne sunt de altă viață. Astfel și Munkácsy renumitul pictor, care de doi ani suferă de boala genilor, internat într'un sanatoriu în Franca. Ziarele parisiene scriu, că în registrele oficiale din Paris Munkácsy figurează sub numele lui cel adevărat Michael Leo Lieb. Acesta e numele lui de familie.

Blondă sau brunetă? Un fiziolog englez a făcut de curând constatarea, că numărul oamenilor blonzi de crește tot mai mult și că astfel peste 200 de ani deja nu vom mai avea fete blonde. Statistica engleză spune, că din 100 blondine se căsătorește numai 55, pe când brunetele au mai mare trece, cheltuindu-se 79 la sută, — o nouă dovadă, că brunetii se sporesc. Engliera care până acum a fost obârșită zinelor blonde, începe a fantaza despre zinele brune. Germania, Danemarca, Svedia pe aceeaș crâmă. Loreley, zina Rinului, cu părul bălău azi-mâne nu mai găsește adherenți. Poetii vor cânta despre ochii negri cei cu patimă, ear' ochii albaștri vor mai viețui numai în basm.... Bine e de noi, cari n'avem ce perde, căci am trăit în împărăția brunetelor!

Bibliografie. În tipografia „Aurora“ din Gherla a apărut „Omul, noțiuni din anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc“. Broșura (de 51 pagini) e menită a servi ca manual didactic pentru al VI-lea curs al școlii populare și pentru școlile de repetiție. E lucrată pe baza planului de învățământ pentru școlile gr-or. din diecesa Caransebeșului. Autorul e dl învățător George Cătană. Prețul 25 cr.

— Conform unei hotărâri a „Societății

pentru crearea unui fond de teatru român“ a apărut în luna trecută „Anuarul“ acestei societăți, de pe anii 1895/6, 1896/7, 1897/8. Anuarul acesta conține o prefață din penna profesorului Goldis, istoricul societății scris de Iosif Vulcan, adunările generale dela Brașov, Făgăraș și Orăștie, precum și lucrarea dlui Dr. Ioan Bunea, prof. în Brașov. Toți cei-ce se interesează de această societate să grăbească și să-și procure acel „Anuar“. A apărut la Ciurcu în Brașov.

Medic român în Karlsbad. Med. Univ. Dr. Romulus L. Crăciun, medic clinic în spitalul univers. imp. reg. din Viena (Clinica dlui consilier de curte Prof. Neusser.) Specialist pentru morburile interne. Medic al asociațiunii pentru îngrijirea studenților morboși din Viena Protector: Majestatea Sa Impăratul etc. etc.

Ord. din 1 April—1. Octomvrie dela oarele 6—9 a. m. și 3—5 p. m. în Mühlbad-gasse casa „Schwarzes Ross“.

Păziți-vă sănătatea! Tuturor celor-ce sufer de boale de piept, de boală de apă, de mistuire neregulată, dureri de stomac, de reumatism, guturai, durere de ochi și alte boale lăuntrice, apoi pentru boale de copii, se recomandă cu multă căldură medicamentele Kneippiane.

Se pot căpeta de-adreptul sau priu postă dela farmacia dlui Dr. Julius Schopper în Oravița (Krassó-Szörény m.)

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita apotecă!

Despărțământul protopopesc Arad și Reuniunii învățătorilor români dela școlile popul. conf. gr-or. rom. din protopopiatele aradaue I—VII.

CONVOACARE.

Conform §. 23 din statute și concludului 8, al conferinței noastre ultime, convocăm conferința primă din a. c. pe ziua de 20 Iunie n. în comuna Peșca-română.

PROGRAMA:

1. Chemarea Duhului sfânt.
2. Deschiderea conferinței.
3. Ascultarea examenului.
4. Constatarea prezențelor.
5. Desbaterea examenului ascultat.
6. Executarea concludelor adun. gen.
7. Disertațiuni.
8. Propuneri și interpelări.
9. Designarea timpului și locului conferinței urm.
10. Incassarea taxelor.
11. Inchiderea conferinței.

Arad, 9 Iunie n. 1898.

Ioan Efticiu,
președinte.Iosif Moldovanu,
secretar

ULTIME ȘTIRI

Răsboiul.

Madrid, 11 Iunie n.

Ministrul marinei a plecat la Cadix să vadă flota de rezervă, care în curând va pleca spre Cuba. Flota aceasta se compune din 15 vase mari de răsboiu, între cari „Palayo“, „Carlos V“, „Alfonso XIII“ și din trei torpiloare.

Se menține știrea, că la Surgidero și Daiguri Americanii au atacat pe Spanioli, cari ar fi suferit înfrângere, așa, că trupele americane au ocupat înălțimile din preajma lui Santiago. O baterie americană a tras cu tunul asupra unui tren plin cu soldați spanioli, dintre cari mulți și-au pierdut viața.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.

Redactor responsabil: Ioan Russu Șiriau.

Semn
C F J

Semn
C F J

(181) 3-4

Coase de oțel turnat în tigăi

cu garanță pentru cea mai excelentă calitate.

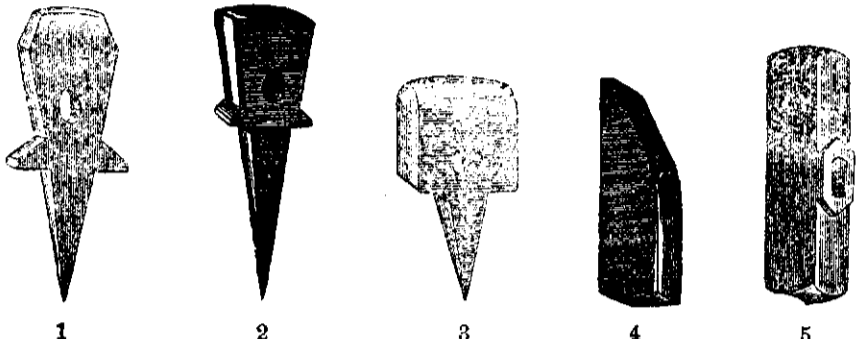
Lungime	75	80	85	90 cm.
I bucată	—	—	—	—

Ori ce coasă vândută de mine cu garanță, care nu ar corespunde, să primește înapoi, eventual se schimbă, chiar și atunci dacă coasa a fost deja bătută și întrebuințată.

La cumpărarea de 10 bucăți deodată se dă o bucată gratis (pe deasupra)

Intr'un pachet de 5 kilo întra după lungimea coaselor 6-8 bucăți pentru care să plătește porto poștal împreună cu timbru de fracht și proviziune de rambursă 27 cr. după depărtarea la prima, ear' 42 cr. la toate celelalte zone.

Cute (grese ilite) pentru ascuțit coase dela 6 cr. până la 35 cr. de bucată.

Unelte de bătut coase de cea mai bună calitate

Nicovală fig. 1 cr. 52., Nicovală fig. 2 cr. 48 Nicovală fig. 3 cr. 45.
Ciocan fig. 4 à 250 grm. cr. 45 à 300 grm. cr. 50.
Ciocan fig. 5 cr. 55.

CARL F. JICKELI, Sibiu.

Băile Herculane (Mehadia.)

(Herkulesfürdő, Ungaria)

STAȚIUNE DE CALE FERATĂ POSTĂ ȘI TELEGRAF.

RENUMITE TERME SULFUROASE ȘI SĂRATE,

CU TEMPERATURĂ TERESTRĂ DE 55° C.

Începutul sesonului la 1 Maiu

Loc de cură climatică. — Gimnastică suedeză și masajiu. — Bai electrice. — Hidroterapie. — Rendezvous internațional. — Situațiune admirabilă în valea romantică a Cernei. — Promenade și locuri de excursiune. — Climă favorabilă. — Situațiune scutită de e vânt. — Aer ozonic și liber de praf. — Palaturi de băi, hoteluri i splendide. — Salon de cură. — Luminări electrice. — Muzică proprie. — Orfeu (Teatru Varieté).

MEDICI ROMÂNI

CONSULTAȚIUNI ÎN TOATE LIMBILE EUROPENE.

Juncțiune cu trenul expres și Orient-expres; dela Orșova cu nălle dunărene;

BILETE CU PREȚURI REDUSE.

174 2-10 FRECUENȚA ÎN ANUL 1897: PRESTE 10.000.

Valabil dela 1 Maiu 1898.

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Maiu 1898.

Arad—Budapesta. dim. acc. d. m. a. m. seara Arad, pleacă 8.18 4. — 11.20 9.35 Sofronya — — — 11.39 9.53 Curtici 8.56 4.40 11.52 10.07 Lökösháza — — — 12.08 10.25 Chitighaz 9.01 5. — 12.31 10.54 Ciaba 9.28 5.26 1.19 11.39 Szolnok 11.19 7.32 4.14 2.49 Budapesta, sosește 1.10 9.40 s. 7.20 s. 6.10 d.				Arad—Ciaba—Oradea-mare. dim. a. m. seara Arad, pleacă 5.10 11.20 9.35 Sofronya 5.25 11.39 9.53 Curtici 5.39 11.52 10.07 Lökösháza 5.56 12.08 10.25 Chitighaz 6.18 12.31 10.54 Ciaba, sosește 6.40 12.57 11.24 Ciaba, pleacă 7. — 2.33 4.50 dim. Giula 7.27 3.05 5.28 Sarkad 7.47 3.27 5.56 Nagy-Szalonta 8.23 4.10 6.47 Cefa 8.42 4.34 7.18 Leș 9.04 5. — 7.51 Oradea-mare, sos. 9.32 5.30 8.31				Seghedin—Arad d. m. seara dim. Seghedin, pleacă 2.19 6.10 3.08 Makó 8.30 7.34 5. — Apátfalva 3.47 7.57 5.24 Csanád-ung. 3.55 8.04 5.33 Nádias 4.09 8.18 5.50 Csanád-Palota 4.24 8.32 6.09 Mezöhegyes 5.10 8.57 7. — Batanta 5.39 9.29 7.38 Poceia 6.01 9.52 8.08 Arad, sosește. 6.39 10.26 8.51				Ternova-Cheriu dim. d. m. dim. Ternova-Cheriu 6.16 4.59 3.04 Selenș 6.29 5.09 3.13 Pancota 6.37 5.18 3.21 Musca-Măderat 6.44 5.25 3.34 Șiria 6.53 5.33 3.41 Chirechiu 7.08 5.47 3.58 Uj-Szt-Anna 7.18 5.59 4.10 Zimánd-Ujfalu 7.38 6.19 4.30 Ótvenos 7.44 6.26 4.39 Arad, sosește 8.03 6.44 4.50			
Budapesta—Arad. d. m. acc. dim. dim. seara Budapesta pleacă 1.55 8.45 8.10 10. — Szolnok 3.56 8.54 11.07 1.30 Ciaba 5.54 10.49 2.28 4.32 Chitighaz 6.12 11.07 2.54 5.08 Lökösháza — — — 3.12 5.21 Curtici 6.35 — — 3.28 5.38 Sofronya — — — 3.40 5.50 Arad, sosește 6.52 11.51 s. 3.55 d. 6.05 d.				Oradea-mare—Ciaba—Arad. a. m. d. m. seara Oradea-mare pleacă 10.20 4.25 7.30 Leș 10.48 4.58 8.06 Cefa 11.03 5.12 8.29 Nagy-Szalonta 11.26 5.37 9.08 Sarkad 11.57 6.09 9.51 Giula 12.21 6.34 10.21 Ciaba, sosește 12.42 6.56 10.50 Ciaba, pleacă 2.23 7.09 4.32 dim. Chitighaz 2.54 7.47 5.03 Lökösháza 3.12 8.13 5.21 Curtici 3.23 8.36 5.38 Sofronya 3.40 8.52 5.50 Arad, sosește 3.55 d. m. 9.10 seara. 6.05				Arad—Brad. dim. d. m. a. m. Arad pleacă 6.25 5.10 12.06 Ótvenos 6.44 5.28 12.27 Mocrea (Apatelek) 6.51 5.34 12.25 Uj-Szt-Anna 7.15 5.56 1. — Chirechiu 7.23 6.04 1.03 Șiria (Világos) 7.39 6.20 1.26 Musca Măderat 7.47 6.28 1.33 Pancota 7.55 6.36 1.48 Selenș 8.02 6.43 1.55 Ternova-Cheriu 8.16 6.57 2.11 Mocrea (Apatelek) 8.29 7.10 2.24 Boros-Ineu 8.47 7.20 2.36 Tamand 9.02 2.54 Bocsig-Bel 9.10 3.03 Repsiș 9.21 3.15 Cornești-Bérza 9.29 3.23 Boros-Şebeş-Buteni 9.43 3.46 Cociuba-Căcărău 9.59 4.06 Almas-Cil 10.10 4.19 Bontesti 10.20 4.20 Ba. ahout-Iosășel 10.35 4.53 Gura-vâl 10.46 5.03 Acluiș 10.58 5.20 Șacia 11.10 5.35 Hălmașu-Ciuci 11.13 5.55 Hălmașu 11.29 6.23 Balu-de-Criș 12.09 7.20 Brad sosește 12.24 7.38				St.-Ana—Chitighaz. dim. seara St. Ana, pleacă 8.15 6.30 Șimand 8.47 7.02 Chișineu-Erdelj 9.30 7.48 Socodor 9.47 8. — Șicliu 10.03 8.15 Otlaea 10.18 8.29 Elek 10.36 8.45 Chitighaz, sosește 10.51 9. —			
Arad—Teiuș. d. m. d. m. dim. Arad, pleacă 7.02 12.11 4.30 6.35 Glogovaș — — — 4.42 6.46 Gyrog — — — 5.03 7.06 Pauliș — — — 5.14 7.16 Rădă-Lipova 7.46 12.50 5.35 7.29 Conop — — — 5.57 7.55 Bórzava 8.13 — — 6.13 8.11 Totvárádja — — — 6.39 8.33 Soborșin 8.46 1.46 6.58 8.51 Zam 9.04 2.05 7.27 9.19 Gurasada — — — 7.53 9.43 Iliș 9.27 2.27 8.08 9.59 Brănciea — — — 8.26 10.17 Deva — — — 8.52 10.42 Simeria (Piski) 10.19 3.12 9.24 11.11 Orăștia 10.37 3.31 9.52 11.35 Șibot — — — 10.16 11.58 Vințu-de-Jos 11.07 4.15 10.40 12.21 Alba-Iulia 11.19 4.26 11.01 12.39 Teiuș, sosește 11.40 — — 11.30 1.06				Arad—Timișoara. dim. a. m. seara Arad pleacă 8.20 11.56 5. — Aradul-nou 8.31 12.07 5.21 Németságh 8.49 12.25 5.47 Vinga 7.08 12.43 6.14 Orșfalva 7.20 12.54 6.34 Mercefalva 7.31 1.05 6.52 St.-Andrei 7.48 1.17 7.13 Timișoara sosește 8.01 1.35 7.39				Chitighaz—St.-Ana. dim. d. m. Chitighaz, pleacă 5.13 3.10 Elek 5.27 3.31 Otlaea 5.37 3.44 Șicliu 5.47 3.58 Socodor 5.58 4.14 Chișineu-Erdelj 6.20 4.41 Șimand 6.42 5.13 St. Anna, sosește 7.05 5.42							
Teiuș—Arad. dim. a. m. dim. d. m. Teiuș, pleacă 3.33 — 4.43 2. — Alba-Iulia 3.58 11.18 4.17 2.33 Vințu-de-jos 4.09 11.40 4.34 2.50 Șibot — — — 4.55 3.15 Orăștia 4.86 12.12 5.19 3.35 Simeria (Piski) 5.08 1. — 6.05 4.12 Deva 5.19 1.12 6.20 4.27 Brănciea — — — 6.48 4.49 Iliș 5.45 1.39 7.06 5.13 Gurasada — — — 7.16 5.28 Zam 8.08 2.05 7.41 5.50 Soborșin 6.34 2.31 8.15 6.25 Totvárádja — — — 8.32 6.41 Bórzava 7. — — 8.57 7.05 Conop — — — 9.15 7.22 Rădă-Lipova 7.30 3.27 9.45 7.54 Pauliș — — — 10. — 8.10 Gyrog — — — 10.14 8.22 Glogovaș — — — 10.38 8.43 Arad, sosește 8.03 4.06 10.50 8.55 s.				Timișoara—Arad. dim. d. m. seara Timișoara, pleacă 8.25 2. — 9.10 St.-Andrei 8.51 2.19 9.29 Mercefalva 9.09 2.38 9.48 Orșfalva 9.24 2.44 9.54 Vinga 9.47 3.01 10.11 Németságh 10.05 3.16 10.28 Aradul-nou 10.30 3.34 10.45 Arad, sosește 10.43 3.44 10.55				Boros-Şebeş—Moneasa. a. m. Boros-Şebeş-Buteni, pleacă — — 9.48 Selăgeni-Prăzești — — 10.03 Bohani — — 10.21 Dezna — — 10.38 Ravna — — 10.58 Moneasa — — 11.08 Băile Moneasa — — 11.18 Menyháza, sosește — — 11.17							
Arad—Seghedin dim. a. m. d. m. Arad, pleacă 5.23 8.55 4.16 Poceia 6.03 9.30 5.05 Batanta 6.27 9.53 5.45 Mezöhegyes 7.09 10.32 6.50 Csanád-Palota 7.23 10.51 7.13 Nádias 7.43 11.05 7.32 Csanád-ung. 7.55 11.17 7.47 Apátfalva 8.03 11.25 7.58 Makó 8.19 11.47 8.40 Seghedin sosește 9.27 12.51 10.01 seara				Moneasa—Boros-Şebeş. dim. d. m. dim. Menyháza, pleacă — — 1.59 Băile-Moneasa — — 2.07 Moneasa — — 2.14 Ravna — — 2.24 Dezna — — 2.40 Bohani — — 2.52 Selăgeni-Prăzești — — 3.10 Boros-Şebeş-Buteni — — 3.25				Boros-Ineu—Cermetu. d. m. seara Boros-Ineu 8.50 7.35 Cermetu 9.40 8.36							
Brad—Arad. dim. d. m. dim. Brad, pleacă — — 1.02 3.38 Balu-de-Criș — — 1.17 4.03 Hălmașu — — 1.55 4.59 Hălmașu-Ciuci — — 2.10 5.25 Talașu — — 2.18 5.38 Acluiș — — 2.29 5.58 Gura-vâl — — 2.34 6.05 Gurahont-Iosășel — — 2.52 6.36 Bontesti — — 2.58 6.43 Almas-Cil — — 3.09 6.55 Cociuba-Căcărău — — 3.19 7.07 Boros-Şebeş-Buteni — — 3.27 7.29 Cornești-Bérza — — 3.47 7.42 Repsiș — — 3.55 7.51 Bocsig-Bel — — 4.05 8.03 Tamand — — 4.11 8.11 Boros-Ineu 5.54 4.34 8.39 Mocrea 6.04 4.44 8.50				Cermetu—Boros-Ineu. dim. d. m. a. Cermetu 4.50 3.50 Boros-Ineu 5.40 4.30											